

Torah from Around the World

Misschien is de vraag naar het geloof in God niet zo belangrijk voor mij. Wat voor mij wel heel belangrijk is, is het verhaal dat wordt verteld en dat is verteld door meer dan honderd generaties Joden, duizenden jaren lang, en de macht die dat verhaal heeft in mijn leven en in dat van mijn familie.

Jonathan Safran Foer

Sjabbat 14 mei 2022/ 13 Ijar 5782, Emor, Wajikra/Leviticus 21:1 - 24:23

Tanach blz. 241 - 250

Haftara: Nechèmja 8:13 - 9:5

Tanach blz. 1683 - 1684

Vertaler: Eddy Robles

Commentaar: **Chazzan David Berger** is voorzanger bij KAM Isaiah Israel Congregation in Chicago.

Oorspronkelijke Engelse tekst: <https://reformjudaism.org/learning/torah-study/torah-commentary/how-can-social-isolation-lead-illumination>

Hoe kan isolement leiden tot verlichting?

Het volgende verhaal uit de Talmoed helpt ons na te denken over Parashat Emor:

Elia, de profeet, had die dag een conflict over zijn werk. Hij wist gewoon dat het niet goed zou gaan, dus hij deed er alles aan om er vanaf te komen. "Het is 12 jaar geleden," zei G'd, "Genug! (genoeg!) We moeten hem vertellen dat hij eruit kan komen." Elia was het daar niet mee eens. Bar Jochai maakte hem nerveus. Zoveel kracht in zo'n temperamentvol lichaam was gewoon gevaarlijk. Toch had G'd misschien gelijk. Twaalf jaar in een grot is een lange tijd en misschien kunnen mensen echt veranderen. Of misschien niet.

Sjimon ben Jochai, of gewoon "Bar Jochai", zoals de meeste mensen hem noemden, kon zijn mond niet houden. Wat er ook in hem opkwam - een vloek of een zegen - hij zou het gewoon zeggen. Hij had geen filter en dat bracht hem in de problemen. Op een dag opende hij zijn grote mond om tegen de Romeinen te schelden en (verrassing, verrassing), ze veroordeelden hem ter dood. Hij wist misschien niet wanneer hij zijn mond moest houden, maar hij wist wel wanneer hij moest rennen, en dat deed hij ook, die grot in.

Bar Jochai en zijn zoon hadden daar twaalf jaar lang alleen gebeden en gelerned. Omdat ze werden gevoed door een wonderbaarlijke johannesbroodboom en een waterbron, dacht Elia dat ze lichamelijk gezond moesten zijn. Maar hij vroeg zich af, wat zou hij tegenkomen? Hij besloot de grot helemaal niet in te gaan. In plaats daarvan deed hij alsof hij langsliep en kwam net dicht genoeg bij de ingang van de grot om op zijn best fluisterend te zeggen: "Wie gaat Bar Jochai vertellen dat de keizer is overleden en dat zijn decreet nietig is verklaard?" En dat werkte - nou ja, het werkte een beetje.

Bar Jochai en zijn zoon kwamen wel naar buiten, maar die 12 jaar hadden niets gedaan om het slechte humeur van de Wijze te verzachten. Toen hij mannen op het land zag werken, was hij zo woedend dat ze de Tora-studie hadden verlaten, dat vuur uit zijn ogen schoot en alles verbrandde wat hij zag. G'd riep uit: "Als je zo doorgaat, is er straks geen wereld meer! Ga terug naar je grot!" En terug gingen ze. Elia wilde schreeuwen: "Ik zei het je toch!" maar bedacht zich en zweeg.

Er ging een jaar voorbij - een heel ander jaar dan de 12 die eraan vooraf waren gegaan. Deze keer waren er geen Romeinen die hem achtervolgden; zijn leven was niet langer in gevaar. Wat ooit onderdak was geweest, begon aan te voelen als een gevangenis. Bar Jochai begreep dat uit zijn isolement komen niet hetzelfde was als gewoon de grot uitlopen. Hij moest eerst zichzelf veranderen.

De dag kwam om het opnieuw te proberen, en deze keer weigerde Elia gewoon mee te doen. G'd moest het in Zijn Eentje doen. "Kom uit je grot" dreunde de Goddelijke Stem, en

ze kwamen tevoorschijn. Iedereen was nerveus - was Bar Jochai veranderd? Zou hij nog een keer terug moeten?

Eerst probeerde hij een gevoel van evenwicht te vinden. Zijn zoon ging nog steeds rond om dingen te vernietigen, maar Bar Jochai volgde en repareerde de schade. Toen stopte Bar Jochai lang genoeg om echt naar mensen te kijken. Hij zag een oude man zich voorbereiden op de Sjabbat en extra moeite doen om het mooi te maken. Toen Bar Jochai de zorg zag die de mens ter wille van de Sjabbat besteedde, kalmeerde dat zijn onrustige geest. Desalniettemin was Bar Jochai, de vernietiger, nog steeds moeilijk en lichtgeraakt. Toch werd Bar Jochai de verlichter, een man wiens schittering de weg zou verlichten voor toekomstige generaties.

Vrij naverteld uit de Babylonische Talmoed (Sjabbat 33b), heeft dit oude verhaal over een man die zichzelf isoleert en dan tevoorschijn komt met een ander perspectief op de wereld ons veel te vertellen over ons eigen leven nu. Terwijl ik dit vandaag schrijf, levend onder een bevel van de overheid om thuis te schuilen, word ik als een magneet aangetrokken door het verhaal van Bar Jochai. Hoe begrijpen we dit waarschuwend verhaal voor onszelf? Wat moeten we doen om ons eigen potentieel voor vernietiging om te zetten in schitterende verlichting?

In de sidra Emor herinnert de Tora ons eraan dat de waarheid wordt gevonden in hoe we onze tijd structureren en ons leven vormgeven. In de zorgvuldig geordende kalender van de feestdagen die heel hoofdstuk 23 vult, staat het gebod (verzen 15-16) om zeven weken lang dagen te tellen "tot de dag na de zevende week - vijftig dagen". (Wajikra/Leviticus 23:16) Deze periode, genaamd *S'firat ha-Omer* (ook wel "Omertijd"), heeft het rabbijnse jodendom opgevat als beginnend op de tweede nacht van Pesach en eindigend met het feest van Sjavoet. In die periode zitten we nu. De mitswa wordt nageleefd door een zegen uit te spreken en vervolgens het aantal dagen en weken te tellen die zijn verstreken. Terwijl elke dag van de Omer zijn eigen betekenis heeft, steekt de 33e dag, *Lag ba-Omer* genaamd, die komende week donderdag valt, er bovenuit.

Lag ba-Omer markeert een aantal historische gebeurtenissen, waaronder de herdenking van de dood van Bar Jochai. In navolging van een traditie uit de Zohar, de middeleeuwse mystieke tekst die volgens de mythe door Bar Jochai zelf is geschreven, wordt de verjaardag van het overlijden van een grote *tsadiek* (een rechtvaardig persoon) een *Jom Hiloela* (een feestdag) genoemd. Lag ba-Omer wordt meestal gezien als een vreugdevolle feestdag met vreugdevuren, dansen en fantastische liedjes. In normale jaren, verzamelde zich een enorme menigte rond het graf van Rabbi Shimon Bar Jochai op de berg Meron net buiten Tzfat (Safed) in Israël. Dit jaar gaan we, vanwege de 'social distancing' maatregelen, dit ongetwijfeld op andere manieren vieren. [Dit commentaar dateert uit 2020, red.]

In dit tijdperk van coronavirus, terwijl we beginnen te overwegen om uit ons eigen isolement van de lockdown te komen, zijn sommigen van ons Elia - aarzelend, angstig, misschien zelfs een beetje cynisch. We weten niet met welke nieuwe realiteit we worden geconfronteerd, en we kunnen in de verleiding komen om het gewoon op te geven. Sommigen van ons zijn Bar Jochai - brandend van passie en oordeel, en moeten een nieuwe en zachtere weg voorwaarts leren. Sommigen van ons zijn als G'd - klaar om een risico te nemen en te vertrouwen, in de hoop op het beste. Velen van ons zijn alle drie de karakters tegelijk en voelen ons sceptisch en hoopvol, rechtvaardig en ijverig, bang en blij. De wereld is veranderd, maar wij zijn ook veranderd.

We bidden samen dat de lessen die we hebben geleerd tijdens ons isolement, de persoonlijke en gemeenschappelijke kracht die we hebben gevonden in deze tijd van zo'n onmogelijke uitdaging, net als de Tora die Bar Jochai in die grot heeft gevonden, ons leven, onze gemeenschappen en onze wereld voor toekomstige generaties zal verlichten.